

23.1.2017

kirjaamo@stm.fi

Säteilylain kokonaisuudistus; hallituksen esitys

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle säteilylaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Voimassaoleva säteilylaki on tarkoitus kumota. Uudella säteilylailla pantaisiin täytäntöön osaltaan Euroopan unionin säteilyturvallisuusdirektiivi.

Esityksessä on liittymäkohtia vaarallisten aineiden kuljetusta (VAK) koskevaan lainsäädäntöön (VAK-laki 719/1994) ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja Liikenteen turvallisuusviraston antamiin määräyksiin. Esityksen mukaan jatkossa eräisiin vaarallisten aineiden kuljetuksiin sovellettaisiin sekä säteilylakia ja vaarallisten aineiden kuljetuslainsäädännön säännöksiä ja lakien nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa lausunnossaan seuraavaa:

Lausunnolla olevan hallituksen esityksen (turvallisuusluvasta vapautetut toiminnot, 38 §) mukaisesti jatkossa korkea-aktiivisten umpilähteitä maantie- tai raidekuljetuksena kuljettavilta kuljetusyrittäjiltä tulisi olla turvallisuuslupa. Esityksen (62 §) mukaan tämä lupa vaadittaisiin myös, kun kyse on korkea-aktiivisten umpilähteiden jätteiden maantie- tai raidekuljetus. Voimassaoleva säteilylainsäädäntö ei edellytetä turvallisuuslupaa (17 §) radioaktiivisten aineiden kuljetuksissa, kuten ei myöskään VAK-lainsäädäntö. Ulkomaisia toiminnanharjoittajia koskisivat samat vaatimukset kuin suomalaisia toiminnanharjoittajia. Lausunnolla olevan esityksen mukaan muihin radioaktiivisten kuljetuksiin turvallisuuslupaa ei vaadittaisi.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan turvallisuuslupavaatimus perustuu säteilyturvallisuusdirektiivin 28 artiklan vaatimukseen. VAK-direktiivin (2008/68/EY, artikla 11), kansainvälisen VAK-tiekuljeksia koskevan ADR-sopimuksen artiklan 3 (SopS 23/1979) ja rautatiekuljeksia koskevan CO-TIF-yleissopimuksen liitteen C (VAK-rautatiemääräykset, SopS 52/2006) artiklan 4 mukaisesti jäsenvaltiot voivat säännellä tai kieltää VAK-kuljetuksia, mutta sääntelyn tai kiellon tulee liittyä muuhun kuin kuljetus- ja turvallisuuteen. VAK-säännöksillä ja -määräyksillä pyritään yhdenmukaistamaan VAK-kuljetuksia sekä varmistamaan yhteisten kuljetusmarkkinoiden asianmukainen toiminta.

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että hallituksen esitys sisältäisi perustelut sille, miksi kyseinen turvallisuuslupa olisi välttämätöntä vaatia VAK-kuljetuksiksi luettavilta korkea-aktiivisten aineiden kuljetuksilta. Ministeriö ehdottaa, että esityksen perusteluissa kuvattaisiin myös selkeästi kyseisen säännöksen suhde kansallisiin ja kansainvälisiin VAK-säännöksiin. Lisäksi ehdotetaan, että esitys sisältäisi arvion mahdollisista vaikutuksista vaarallisten aineiden kuljetuksia suorittaviin toimijoihin.

Velvoittavien kansainvälisten määräysten voimaansaattamistapoja ja erityisesti vähimmäistason ylittävää kansallista sääntelyä on arvioitava huolellisesti sääntelyn tarpeen ja vaihtoehtoisten keinojen, jos ne ovat mahdollisia, ja niiden vaikutusten valossa. Lisäksi on huomioitava ehdotetun säännöksen suhde kansainvälisten VAK-määräyksiin (kansalliset lisäsäännökset/määräykset).

VAK-laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä on muun muassa turvallisuusneuvoantajavelvoite ja koulutukseen liittyviä vaatimuksia. Ministeriö ehdottaa harkittavaksi, että perusteluissa avattaisiin ehdotetun säteilylain turvallisuuslupaan liittyviä koulutusvaatimuksia suhteessa VAK-vaatimuksiin.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö pitää kannatettavana, että salassa pidettäviä tietoja (142 ja 143 §) voidaan luovuttaa tarvittaessa lain antamin edellytyksin.

Laura Vilkkonen
Osastopäällikkö, ylijhtaja

Mari Suominen
Neuvotteleva virkamies

Jakelu Sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamo
 Liikenteen turvallisuusviraston kirjaamo
 Liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamo

Tiedoksi Helena Korpinen, Sosiaali- ja terveysministeriö
 Santtu Hellsten, Säteilyturvakeskus
 Aino Still, Liikenteen turvallisuusvirasto
 Anu Häkkinen, Liikenteen turvallisuusvirasto
 Miina Grönlund, Liikenteen turvallisuusvirasto